

Tänk sjelf! : utilistiskt flygblad. Årg. 1

82 Aa 343

National Library
of Sweden

TÄNK SJELF!

Lösnummerpris 10 öre.

Utilitistiskt flygblad.

1:sta numret.

Utgivet af:
Viktor E. Lennstrand.

Lördagen d. 13 September

utkommer ett nytt nummer af detta utilitistiska flygblad

"Tänk sjelf!"

Det numret kommer att innehålla ett stenografiskt upptecknad ordagränth och af kyrkoherden P. Nymanson sjelf genomsett och gilladt referat af disputationen i Skepparslöf mellan honom och hr Viktor Lennstrand om den ursprungliga kristendomen och utilitismen.

Lördagen d. 26 September

utkommer det tredje och sista numret af "Tänk sjelf!" I detta nummer börjas en skriftlig disputation emellan kyrkoherden P. Nymanson och hr Viktor Lennstrand om kristendomen och särskildt inspirationen, samt Robert Ingersolls, Herbert Spencers och Edw. Bellamys porträtt och biografier. Requisioner å dessa nummer såväl som å detta sändas till Gummessons tidskriftsexpedition, Helsingborg.

Endast säkra kommissionärer antagas. 25% lemnas å sålda exemplar.

kyrkans och kristendomens gud, är död.

Född af okunnigheten och ett förvändt rättsbegrepp ha hans profeter, prester och kejsare lyckats få honom upp på verdens tron, att der fruktas och tillbedjas af den stora hopen. Nitiskt hafva der till ordinerade statskyrkoembetsmän i messrukt och icke ordinerade enfaldiga kolpotörer ofta mot bättre vetande förkunnat hans helighet och makt.

Stora offer ha bringats honom. Man började med oxars och bockars blod, men så småningom stego hans anspråk. Han kräde snart den förstfödde inom egendomsfolkets familjer* men snart äfven "män och kvinnor, barn och spenabarn, få och får, kamel och åsna**". Till sist kunde han ej bli försonad och glad annat än genom judarnes grymma mord på hans ende son Jesus***. Efter den betan vändes hans häg till aflatsoffer, peterspenning o. d., men på sistone i dessa dagar tycks han isynnerhet haft behag till bestämde årsafgifter, missionskollektor, försäkelseveckor och hädelseböter, ehuru nog äfven fängelsestraff och landsförvisningsdom mot honom hädaude utiliter varit ej så litet vederkvickande för hans tigerhjärta.

Bland gudar ha han dock aldrig varit bland de främste eller bäste. Brama var större, Indra var mäktigare, Ormuzd var ädlare, Zevs och Jupiters voro skönare och kraftigare. Men Jehovahs hand är det, som hvilat tung och kväfvande öfver den nyare tidens spirande civilisation och kultur, och därför blir hans död epok i mensklighetens historia, ty nu får ett starkt, friskt och intelligent släkte äntligen andas ut och fritt arbeta för sitt stora lifsmål, nämligen uppbyggandet af det nya nya samhallet och införande af himlen på jorden.

Tyrannen i andans rike är död. Kedjorna äro sönderbrutna. Menskligheten är fri.

Ropa ut det öfverallt i världen! Bringa budskapet härom till dessa millioner som ännu ligga der böjda i stoftet och skälfa af fruktan för hans hotelser, bud och straff! Säg det åt forskaren, tviflaren, sanningssökaren! Vetenskap, lyft nu din fackla mot höjden och lys oss ut ur det här eländet till bättre förhållanden!

Upp, I andans trålar, I af nattens skräckbilder plågade, I af den blinda tron vilseledd — upp och ta fast edra egna tankar och följ den vägen till ljus, dit det visar eder vägen, ty det är ingen fördömelse längre för dem som ha mod att lemna vantrons falskhet och kraft att slå sönder hyckleriets bojar, bryta sig ut ur lögnen och söka ett fädernesland, der de äro hemma och ej, som här, gäster och främlingar.

En gång satt Brama som levande gud också på verdens tron och millioner lågo på knä inför honom och trodde att han skapat universum och styrde det efter sitt behag. Men hur mycket än presterna skriade emot, blef han dock af vetenskapsens händer flyttad ner och stald in i religionernas antikvariska museum. Och der står han nu och tiger.

En gång trodde millioner också att Jupiter satt på Olympens tron och derifrån slungade sina blixtrar, styrde världens gång och folkens öden. Men äfven han måste, hvad det led, nöja sig med en plats bland de gamla kasserade afgudbilderna. Och der står äfven han, ett föremål endast för fornforskarnes studium, för ingens tro.

Och när jag ser dessa gamla indiska, persiska, egyptiska, syriska, grekiska och romerska gudar, som på sin tid ansågos vara så mäktiga — dessa som voro så fruktade och dyrkade — desse "allsvåldige", som troddes vara orsaken till orkaner, jordbäfningar, pest, missväxt, öfversvämningar och förförigt till allt både godt och ondt i världen, tänker jag på hur äfven gudarne äro förgångens underkastade. Äfven dessa liflösa idoler ha ju egt tusende praktfulla tempel och tjänats af tusentals högtidliga prester och millioner bedragna ha i andakt legat inför dem med sina anleten mot jorden och suckat sitt "hjelp!" och sitt "förslåt, o, herre!" — Nu tänker ingen mera på dem.

Den som då hade dristat säga om någon af dessa gudar att han var död, skulle som en samhällsväldig hädare genast blifvit utsatt för massans skärn och lagens hårdaste straff. Nu offerar knappt någon en tanke eller ett ord åt dem. De äro glömda i lifvet.

På en bildstod ser jag namnet Indra, på en annan Brama, på en annan Osiris och så Amon och Serapis och Bal och Zevs och Odin — men hvad? — Jehovah! — Här! Svenska statskyrkans gud, pastor Beskows, lektor Waldenströms och alla sanna kristnes gud, — här! bland de andra afgudarne! — således icke deruppe längre! — utan död, liflös, kasserad! —

Hvad ha vi då att göra? Bland dessa knäböjande skaror, dessa sjungande skaror, dessa troende skaror? Bland dessa kristna afgudtempel i vår stad och i vårt land? Bland dessa af staten och hofvet köpta och afjundade prester som föra själarnes vilse, ljuga sin kristendom för folket och skrämma det kvar på knä i tron på fädrens dumma sagor?

Till oss kommer kallelsen att gå in som missionärer i samtiden och predika utilitismens ljusa, glada, lifskraftiga, befriande evangelium för en lidande, förtryckt och bedragna värld. Oss, just oss har det blifvit gifvet att föra ut detta frälsningsbudskap, som skall frigöra vårt släkte från allt som kristendomen nu i nära 2,000 år pinat människorna med. Vi ha att väpträ bort stenen från gravten och avläcka folkets ännu sofvande ande till nytt lif i sann tro på sig sjelf.

Jehovah är död. Helvetet är borta. Detta lifvet är det enda. Människan träd fram, tager sina rättigheter i besittning och börjar bygga åt sig ett hem på denna jorden.

Jehovahs död är verdens frälsning. Viktor E. Lennstrand.

En orättfärdig eller otidsenlig samhällsordning till ett tillstånd, der alla människorätt erkännes och beständigt sträfvat att blifva en allt vidsträcktare verklighet.

Denna tro på det ärligt brukade människoförnufts välsignelserika och omskapande kraft, det är denna tro, som besjalar fritänkaren till ofärlig sträfvad för denna tillvaros höjande i materiellt och andligt afseende, till beständigt större och omfattigare lycka. Derför att han ej har någon säkerhet för att få fortsätta att leva efter döden, vräker han icke dödligt bort detta lifvet utan söker deraf göra det bästa möjliga för sig och sina medmänniskor. Hans valspråk är derför: "Fins intet mer än detta jordlif — det högsta innehåll, du kan, det gif."

Kattil Orksten.

En skalds testamente.

Charles Marie Leconte de Lisle, medlem af Franska akademien, är utan tvifvel en af Frankrikes förnämsta skaldar. Hans fritänkare är prononceradt och han gör ingen hemlighet deraf. I slutet af ett arbete Historie du Christianism, hvilket han utgaf 1871, säger han följande: "Kristendomen — och i detta ord måste innefattas alla kristne föreningar, från de romersk-katolska till de obetydligaste protestantiska sektioner — har endast utöfvat ett beklagligt inflytande på förståndet och moralen. Den fördömer tvifvel, föraktar förnuftet och har successivt förnekat och bekämpat alla sanningar, som blifvit uppbyggade af vetenskapen; den är obegriplig i sina dogmer, motsäggande och försökande i sin moral. Menskligheten har förlorat tron på henne och den inger numera ingen annan värnadt än alla andra antikviteter, som människorna en gång haft. Den är intressant som ett kuriosum och har sin plats i historiens religiösa museum."

Hvad ha vi då att göra? Bland dessa knäböjande skaror, dessa sjungande skaror, dessa troende skaror? Bland dessa kristna afgudtempel i vår stad och i vårt land? Bland dessa af staten och hofvet köpta och afjundade prester som föra själarnes vilse, ljuga sin kristendom för folket och skrämma det kvar på knä i tron på fädrens dumma sagor?

Till oss kommer kallelsen att gå in som missionärer i samtiden och predika utilitismens ljusa, glada, lifskraftiga, befriande evangelium för en lidande, förtryckt och bedragna värld. Oss, just oss har det blifvit gifvet att föra ut detta frälsningsbudskap, som skall frigöra vårt släkte från allt som kristendomen nu i nära 2,000 år pinat människorna med. Vi ha att väpträ bort stenen från gravten och avläcka folkets ännu sofvande ande till nytt lif i sann tro på sig sjelf.

Jehovah är död. Helvetet är borta. Detta lifvet är det enda. Människan träd fram, tager sina rättigheter i besittning och börjar bygga åt sig ett hem på denna jorden.

Jehovahs död är verdens frälsning. Viktor E. Lennstrand.

Härda ut!

Utilit! blott modigt kämpa, Du ditt mål skall nå till slut. Intet lät din iver dämpa, Sök blott modigt härda ut.

Vi, en liten tunnslidd skara, Börja kampen mot en värld, Segren vår dock vist skall vara, Och den vil är mödan värd.

Snart, ja snart den dag skall komma, Då man icke mera tror, Uppå Kristus än de fromma Nu tillbedja Asa Tor.

Då skall utilitismens lära Sann och ädel, allvarsam, Fritt förkunnas; man skall bära. Den kring hela jorden fram.

Emil von Mork.

Hvad en fritänkare tror på.

Han tror på det menskliga förnuftet; på dess förmåga att tillfredsställa förståndets beständigt fortskridande kraf på allt djupare och sannare kunskap, allt större och vidsträcktare upplysning; på dess förmåga att uppenbara en väken och säkert vägledande insigt af det verkligt rätta och orätta inom människolifvets alla förhållanden; på dess förmåga att omgestalta

Under den långa beredelse tiden tänka flickorna på sina långa klädnigar och ynglingarne på sin första frack.

Hvarför skall då denna komedi fortåras? Ty komedi måste det väl kallas, när de unga stå kring altarrunden och svara "ja" på de frågor presten framställer, medan de tänka på, hur de ta sig ut i sina nya kläder. — Men det är ingen glad komedi. På ett sanningsläskade sinne gör den ett obegripligt sorgligt intryck. Sanningsskären ser djupare än näsdnarna framför flickornas ögon. Han tänker på, att här drivas en samling af unga människor af konventionen att ljuga inför en hel församling.

Der sitta föräldrar, som i själ och hjerta äro fritänkare, och som veta, att sonen eller dottern också är det, och de motsätta sig icke, att barnet skall stå der och midt i församlings åsyn ljuga sitt: "Jag tror på gud fader allmäktigt etc."

De tänka icke på, att den der lögnen försäppar känslan af det sanna och att den nog skall följaf af lögn på lögn, ända tills hela menskian blir osann och onaturlig, som de sjelfva äro.

Är gud god och allsmäktig?

Waldenströms tidning Svenska Morgonbladet för den andre april säger: "Då under skeppsbrott på hafvet hundratals människor hälla på att sjunka mot djupet, kämpande med döden, är det barnherligt handlat att skynda till för att rädda de sjunkande. Den är en mördare, som ser sig utväg att bringa räddning men undandraget de nödställda sin hjälp."

Låt oss konsekvent fasthålla och tillämpa denna sanning!

Tidningarne bringa oss dagligen underrättelser om huru fartyg förölyckas och huru människor omkomma i vågorna. Hvarje dag höra vi talas om eldsvådor, jernvägsoolycker o. s. v. De kristne säga oss, att deras gud är en god, allsmäktig gud. Hvarför hjälper han då icke? Den är ju, säga nu de kristne sjelfve, en mördare, som ser sig utväg att bringa räddning, men underlåter det. Hvarför undandraget då gud de nödställda sin hjälp? En god gud kan väl icke handla som en mördare!

Men kanske deras gud icke ser sig någon utväg att hjälpa och rädda? Kanske står han rädlös inför olyckan? Men då är han ju ej allsmäktig. — En viktig lärdom kunna vi draga af Sv. Morgonbladets utsagor: Antingen är gud ej god, eller är han ej allsmäktig.

De kristna må ej beklaga sig — de hafva sjelfva uttalat domen.

Wilhelm.

Hvad har Jesus gjort för världen?

Det talas mycket om "hvad Jesus gjort för världen". Vi skulle önska att några af dem, hvilka tala härom, ville egna tio eller femton minuter och underrätta oss om hvad Jesus verkligen har gjort för världen. Det är svårt äfven för den mest friga beundrare af den gallieiska reformatorn att kunna framvisa något som Jesus gjorde, hvilket har varit till hjälp för menskian i detta lifvet. Det är allt för mycket tanklös beröm som tilldelas Jesus. Det finnes icke en enda kristen på denna jord, som ej är tusen gånger mer tack skyldig sin fader och moder än den der Jesus. Men hvilken har hört någon erkänna det? Vi kunna namngifva hundratals människor, hvilka genom sina uppfinningar underlåtit arbetet i världen. Gjorde Jesus något i den vägen? Vi kunna namngifva hundratals personer, hvilka hafva gjort de jordiska hemmen gladare och fröjdel-

Konfirmationen.

Sverges rikets lag tvingar ingen att "gå och läsa fram sig för presten", och ingen målsman kan tvinga sin myndling att begå nattvarden. — Och ändå plugga så många konfirmander under vintermånaderna på sina katekeslexor och vandrar på våren som en fårskok fram till altaret, utsatta för mängdens nyfikna blickar!

Är det verkligen ett s. k. religiöst behof, som driver dem? Så naiv är väl ingen, att han tror det.

Det är, emedan "det skall så vara", den störta delen går till nattvarden. Det är för att icke "väcka skandal" — och för att sedan anses vara fullvuxen!

fullare genom sitt snille och sitt arbete. Gjorde Jesus något sådant?

Den imaginära tjänst denne imaginäre person gjorde för arbetarne, för de som lida brist, för den fattige behöfvare, är icke en frälsare för en annan värld, och den man hvilken förmåskar jordisk fattigdom och elände är tusende gånger mera värd för menskligheten än Jesus.

Det säges oss, att Jesus dog för menskligheten. Nå väl! Sokrates dog äfven för menskligheten, Bruno dog för menskligheten, John Brown dog för densvarta folkracon. Tusende människor hafva dött för menskligheten. Hvarenda dag är det någon som dör för menskligheten. Hvarför då uppskatta Jesu död mer än någon annans död? Det är ett faktum att Jesu död hjälper hvarken dig eller mig. Han kunde hafva gagnat oss mycket mer genom att leva, om han lefvat förnuftigt och väl.

Den stora sanningen med hänsyn till Jesus är det: han betyder ingenting för vår tid, dess sträfvan, dess intressen, dess reformer, dess arbete, dess ande. Hvad han gjorde har föga betydelse för vår tidsålder. Han har haft sin tid. I stället för att åstadkomma ett tillståndens herravälde, ett lättjans millennium, söker världen arbeta fram ett välständets rike och goda förhållanden för hvar och en.

Allting som står i samband med Jesus har öfverdrifvits, hans ord hafva öfverdrifvits, hans handlingar hafva öfverdrifvits och hans betydelse har öfverdrifvits. Han har tilldelats en karakter, till hvilken han ej är berättigad, och hans lärar hafva förlämnat ett värde som de icke äga. Jesus har utgifvits för mera än han är värd. Låt hans namn ej längre bära gudomlighetens prägel. Kalla ej längre hans gemningar för underverk. Den verkliga Jesus skulle blifva en mycket medelmäktigt människa.

Förenklad lära.

Bort med kyrkans tunga band, Som vi fått så länge bära! — Bort med dogmtron! — Hvarje laad hyllo blott en enkel lära! Och den läran lyder? — Lätt är den enkla regeln funnen: men'akor gören alltid rätt och så mycket godt I kunnen.

Bibliska betraktelser.

I. Kains historia. (1 Mossebok 4 kap.)

När Kain var född, sade Eva: "jag har fått en man med herrns hjälp" (v. 1).

Visste icke gud, att Kain skulle bli en mördare? Om han visste det, hvarför lät då gud Kain bli till? Är det ej den allsmäktige guden som är ansvarig för Kains "synder", då gud ju kunnat förhindra dem?

Visste icke gud, när han antog Abels offer och förkastade Kains offer, att han utsände fienskap mellan de båda bröderna? Hvarför gjorde han det då?

Hvarför antog gud Abels offer, som bestod af mördade djur, och förkastade Kains offer, som bestod af jordens frukt? Vittnade ej Kains offer om ett mildare sinnelag hos den offrande? Huru kan man förklara denna partiskhet?

Huru kunde Kain säga: "hvilken som helst mig finner, skall slå mig ihjel", (v. 14) när de enda människor som funnos på jorden voro Adam och Eva, hans föräldrar?

Hvarför behöfde gud sätta ett tecken på honom (v. 15), "att ingen som funne honom skulle slå honom ihjel"? När det endast fans tre människor på jorden, nemligen han och hans båda föräldrar, hvartil tjänade ett tecken?

Huru kunde Kain "gå bort från herrns ansigte" (v. 16), då gud ju är allsmäktige närvarande?

Hvarifrån fick Kain sin hustru (v. 17) då den enda kvinnan, som fans på jorden, var hans moder?

Huru kunde han "bygga en stad" och hvarför skulle han bygga en stad, när det endast fans han och hans "hustru" och hans föräldrar? V. L.

Jehovah är död.

Det är icke ett sorgebudskap jag i dag bringar. Det är ett evangelium jag förkunnar. Jag talar om befrielse, om seger, om ett af de märkligaste och mest glädjande dödsfall i historien.

När Alexander, Cesar och Napoleon dogo, sträckte sig följderna deraf djupt in i samtiden och långt till efterverlden. Men af ännu större betydelse är den kristne gudens död.

När gudarne Brama, Indra, Osiris, Jupiter, Odin förpassades till sagornas och myternas värld, skakades samhällena deraf våldsamt: altaren och tronerna ramlade, ja, hela rikens försvar och mycken villervalla uppstod, innan en ny ordning inbrätt.

Verlden står i dag inför liknande radikala katastrofer. "De gamla händerna komma att repeteras, ehuru, såsom vi hoppas, under något mildare former.

Början härtill måste väl också en gång göras, och det är nu tid på att sanningen om Jehovah blir känd. Och sanningen är den att han, biblens gudom, härskarornas herre, blodbadens, massmordens och slagtningarnes, bälens, tortyrens, inkvisitionens, hexprocessernas gud, religionsförföljelsens personifikation, de därars förmyndare — han, i hvilken namn under årtusenden vetenskapen fördömts, sanningens bekämpats och mensklighetens äldaste och störste välgörare blifvit ihjelpinade — Sinais dundrande barbar, hvilkens svärd är färdadt af millioner blod och hvilkens väg genom historien kännetecknas af flammande kättarbål — ortodoxins afskyvärde monster, å hvars vägnar Hyppatia mördades, Gentili halshögs, Bruno brändes — han, som icke nöjd dermed äfven säges ha kastat alla odöpta och alla tänkande, generation efter generation, i ett brinnande helvete att der torteras i ändlösa tider,

* 2 Mos. 22: 20.
** 1 Sam. 15: 3.
*** Kristi död är för gud en söt lukt.
Bishop Billing.
(Se hans högmessopredikan fastlagsöndagen.)

Ligg. del.
Bländ
343/1

Hvilka dö i försvifan?

Det är antingen kristna, hvilkas tro varit undergräddad, men som aldrig gjort sig tid eller möda att beställa om sitt hus — se till, om grunden verkligen var ihållig, och i så fall bygga en ny tro på en bättre grund.

bud samlade. I förbundets söndagskolor "undervisat" omkring 100,000 barn.

Baptistsamfundet, som nu räknar 35,000 medlemmar, eger 526 församlingar, 243 bönhus och kapell och 495 predikantar. Under sistlidne år upptogs 3,161 nya medlemmar.

Metodisterna, som nu räknar 17,000 medlemmar, ha 150 afönade predikantar, 100 kyrkor och kapell samt 200 söndagskolor. Förvisso ha nog även bland metodisterna hundruntals kyrkor, insamlats under förra året.

Lägga vi så här till frälsningsarmén med sina 100 kärer, 300 officerare och Stridsrospet, som nu hvarje vecka utgår i minst 40,000 exemplar, och tänka på de väldiga summor desse "herrans stridsmän" inhäfva genom sina försäljningsveckor (30 & 40,000 kr pr "veckor"), donationer, inträdesavgifter o. d., hafva vi fått en svag föreställning om huru värt fattiga svenska folk systematiskt fördummas och plundras af dessa kristliga missionsällskap.

Orde ej tanken härpå väcka förtrytelse och harm hos alla rättänkande människor? Men det får ej stanna derved. Något måste göras för ett bättre. För närvarande göres knappt något. Det lilla, som verkligen göres, är ju inskränkt till några få personers arbete. Nödvändigheten af ett mera allmänt deltagande i denna verksamhet ha upplysningens vännar i vårt land ännu ej insett. Men nu skall den utilistiska missionsverksamheten på allvar börja. Må hvar och en göra hvad han kan för att understödja den. Och även till denna strid för sanning, upplysning och frihet behöfs pengar.

Den engelsk-protestantiska tidningen Tablet meddelar följande statistiska uppgifter rörande de evangeliska missions-sällskapens verksamhet under sistlidne år.

Den yttre missionen.

Den engelsk-protestantiska tidningen Tablet meddelar följande statistiska uppgifter rörande de evangeliska missions-sällskapens verksamhet under sistlidne år.

En ny tro.

En ny tro besjalar oss med en lidelse, om hvilken forna tiders skriftställare ej hade en aning. Det är tron på framåtståndet — en tro, som är bygd på vetandet. Vi hafva mått landet, beräknadt naturkrafterna och industriens medel — och se, vi hafva funnit, att denna jorden är stor nog att lemna hvar och en rum att der byggas sin egen lyckas hydda, att vår jord kan nära hvar och en, om vi blott alla arbeta och den ene ike fördrar att lefva på den andres kost, och att vi alla icke behöfva förvisa den stora massan af nödlidande till himmelen. — De som veta och tro detta är de ännu visserligen få. Men nu har den tid kommit, då man ej värderar människorna efter deras hufvuden utan efter deras hjertan.

En uppriktig kristens vittnesbörd om fritänkerei och kristendom.

För något år sedan höll den kände norske kristliga folkhögskoleföreståndaren Brun ett föredrag i Stockholm, der han bland annat enligt Af-tonblad, afven yttrade följande: "Det är en märkligt värdfull, att de flesta framstödde ändrar i tiden hafva

uppgifvit kristendomen. Och även bland arbetarne griper förnekelsen omkring sig med en fart, som kommer den kristne att föråras. Det är egentligen, i stort sett, blott vårt breda bondelager, som ännu fasthåller faderens tro. Men äfven der torde märken vara undergräddad. Huru anmärkande var det ej i församlingens dagar, då det rakt motsatta förhållandet egde rum: kristendomen eröfrade det ena samhällslaget efter det andra. Det af de kristna till ett slags förklaring framdragna påståendet, att det lider af verdensista tid och "det stora affallet", är betecknande för huru utblottad kristendomen i själfva verket känner sig på försvarskrafter. Deremot känner sig den allra obetydligaste fritänkare stolt i segerkänslan att vara med i den slara, som sitter inne med framtidens krafter."

Märk! Det var ej en fritänkare som sade detta utan en kristen. Heder åt hvarje ärlig kristen, som har mod att högt erkänna kristendomens andeliga fattigdom!

Spar icke dina krafter!

En dag skall det uppstå en mensklighetens kyrka, hvars kompositörer skola tänka män och kvinnor till lif och bygga med levande stenar; deras målning, deras bildhuggeri, deras arkitektur — individuell duglighet, dygder inom familj och samhälle; deras filosofi, deras värtalighet och sång — nationell välstånd, frid och en god vilja öfver hela världen.

O uge man, omgjordna dina länder till detta arbete, spar icke dina krafter! Och i, som begärens hans hjälp — huru mycket kunnen I icke alla utträtta! Verlden väntar af eder en religiös sanning, som skall lema sitt eldspår efter sig i historien, icke som den förstörande blixten, utan som det skapande och välsignelsebringande solljuset. Må dess mensklige uppsjömans kringloras af hycklars och själfslissade människors hviskningar; må kråkor kraxa och ugglor tjuta åt honom; må statens råtor gnaga på hans handlingar och kyrkans moss nagha hans känslor; må han stå på schavotten eller fastnaglad på korsot — med en tjuv på hvardera sidan om sig — och hänfårla ord skrivas om hans namn; eller må han blanda sin sistas bön med riskippornas språkande — allt motstånd är fruktlöst; hans sanningssord skola bränna sig in i verdens medvetande, och der han gick, naken och blodande med svävande fötter, skall menskligheten en dag gå fram till jublande segerståt!

Theodor Parker.

Hvarför jag är fritänkare och materialist

Man har sagt mig att vi i hvarje atom i naturen kunna skada verkan af en allsmäktigt vishet; att vi i hvarje rörelse och handling af henne kunna se denna kraft och vishet handla tillsammans. Man säger: "Kan du förstå hur ögat på otänkbar kort tid kan tillföra hjernan bilden af allt som ligger inom dess synkrets? Kan du utranska den kraft som håller universums alla världar inom dess respektive gränser? Kan du tillverka en enda liten vattendroppe, som synes dig så enkel? Tyder ej allt på en vishet som är obestridd? Hvad vore vi utan ögat? Hvad vore verlden utan denna lilla vattendroppe?" — Jag är den första att erkänna dessa tingens underbara bygd, dess otvungna grundlighet, dess storlek i förhållande till vårt förstånd. Men är det nog? Förvisso ej! Ett öga har ej, för mig, större värde än en sten, som för öfrigt är lika otvungna. Låt oss ej se blott ett fåtal utvalda bitar i naturens intressanta maskineri! Nej! Låt oss taga det i skärskådande så långt vi må vort förstånd och vår forskningsförmåga kunna se. Det är jag som dermed att det hela är underbart och konstigt inrättadt. Vi ega att döma efter dess handlingar, dess arbete. Det är hufvudsaken.

Människan är ju — man har sagt oss det — det högsta, det största, det mest fulländade i naturen; dess mästerverk. Här är en människa frisk och lycklig och i besittning af alla naturens gåfvor och förmåner för öfrigt. På ett ögonblick är hennes lif, hennes tillvaro ändad genom naturens ingripande. Detta lif, som kunde varit lyckligt och gagnat andra ännu under lång tid, ligger nu förstördt och tillintetgjord af naturens allsmäktighet. Hvem kan bestrida denna sanning! — Låt oss se ett ögonblick antaga en gud. Hela naturen är skapad af samma mästa. Sannom allsmakt som gjort myggan och det osynliga infusionsdjuret, har också gjort alla universi solar och slängt dem ut i dess svindlande dödsdans — har också skapat människorna: mästarns mästerverk. Är det ett felsat? Är det så att att han (gud) kunnat göra allt, allt, så har han också haft kraft nog att kunna göra det så, att det en arbetet, den ena delen af maskineriet, skulle kunna finna rum, kunna rotera, utan att krossas eller förstöras, eller flera andra. En bildhuggare ställer ej, sedan han

fullbordat sitt arbete, detta, på en så lilla piedestal, att det faller ikull och krossas, så fort han tager sin hand i frans det. Tvärtom, ju dyrbarare arbetet är, desto bättre söker han förvara det.

Exempel och rakt på sak. Tigern, lika vist inrättadt som menskiskan, är af naturen (= gud) född att lefva af andra varelser, menskiskan, mästerverket, inberäknadt. Var den skapande allsmakten vis det ögonblick den gjorde den första tigern och inrättade honom så att han skulle förstöra det bästa af hans skapade verk? Och är ej hela naturen, hela universum grundad på samma obarmhertiga vishet.

Ega vi ej rätt att klaga? Ega vi ej rätt att klandra? Ega vi ej rätt att säga ut hvad som hvarje minut af tiden, hvarenda molekyl i universum, bringar oss som överdägliga sanningar ur verkligheten? Hvem kan tjälja oss alla de millioner människor, som oförsykt fallit offer för naturens smygande och våldsamma framfart. — Om en allsmäktigt vishet hade ordnat naturen, skulle han gjort det så att den ene varelse skulle kunna uppehålla sig utan att behöfva döda en annan.

Är det en gud som gjort, som inrättadt universum? Valen! så mycket bitterare skulle min anklagelse bli; så mycket hätskare skall min förödmöelse af hans inrättningar falla på honom, stode jag än öga mot öga med honom. — En konstnär, som fullbordat ett arbete, ett verkligt mästerverk och krossar det, anses som en däre; men en gud, allvis och allsmäktigt (inga gudadyrkare vilja veta af någon gud utan dessa egenskaper) för millioner varelser, känsliga för plågor och lidande och ställer dessa mellan otaliga faror och dödar, för hvilka de oftast ej ega minsta kraft att försvara sig eller utsigt att undkomma — denne gud, han är allvis, han är kärleksfull, han är ingen däre han!

Stode jag än aldeles ensam med mina tankar om naturen, skulle jag ändå säga detsamma.

Jag gör hvad som står i människomakt för att hålla min kropp frisk och sund och ej ens någon gud kan begära eller fordra mera af mig. Hvad rätt har han då att ända på mig en plågsam sjukdom eller annat som kan skada mig? "Han har skapat mig," invänder man. Ingen ursäkt för honom. Han har hvarken ur mensklig eller gudomlig synpunkt — jag vet ej om ur kristlig och teosofisk — rätt att plåga mig äfven om han är min skapare. Kan det ligga någon vishet, någon kärlek i en allsmäktigt guds handling att skada eller plåga sina skapade varelser? Eller om han gör detta endast på den grund, att, som de kristna säga, han önskar vår skapare eger att göra med oss hvad han behagar. Valen! Då är han helt enkelt ett blodtörstigt grymhetsalskade oting, som i sin vildhet min moder eller fader eller bådadera, jag aldrig skulle försumma att utjuta min vederliga öfver. — En fader och moder sörja till sina barn: "I ären våra barn; vi ega rätt göra med eder hvad vi önska. I vi kunna fördröfva och döda eder om det skulle falla oss in, ty det var beroende af vår vilja och endast vår vilja, att ni nu är förofvande, känsliga varelser. Det hade varit lika lätt för oss att ännu i dag och för evigt låtit eder förblifva ett intet." Sådan är ofta de kristnas tanke om deras gud. Är det förnuftet? Fins det något spår af förnuft i detta vidriga tänkesätt! Aldrig! Aldrig!

Om någon behandlar en medmänniska så att denne lider skada eller döds, så blir föröfraren deraf utsatt för den mensklige lagens hela stränghet; men då gud behagar göra detsamma i mångdubbel skala, så vågar man knappt "öppna mun" af rädsela för samma lag.

En allvis och allsmäktigt gud skulle skapat en värld full af lycka och glädje, — en värld utan elände, lidande och nöd — en värld som kunnat lefva och upphållas utan en annans förstörande — en värld hvares tillvaro harmonierade med sin skapares vishet och godhet — en värld af lycka — en värld af kärlek, af sällhet och frid. — O gud! Ivi kastade du oss ut i denna irrande dödsdans! Ivi slungade du ut tyraniet hväsande brandfackla, då du i fortidens försande blodströmmar såg dess fördämliga gång! Ivi gaf du dig sjelf ej ett hjerta, som kunde röra af allt det elände och den jämmer du försakat! — Tigg om nåd, du dödens, förstörelsens och förbannelsens upphoff! Tigg om nåd, du som ej röres af eländets skändande skri eller dess tysta böner, ej heller af hatets bittra gälla!

Jag har hört kristna och teosoffer i hänförelse tala om människokroppens bygd, sammansättning och lif, och hvem vill påstå, säga de, att en för oss menskisk otvungna vishet har gjort det; hvem vill påstå att detta underbara lif skulle tillkommit af sig sjelf, utan någon viljas ledning, under årmillioner utbildad af naturens lägsta materia?

Detta närmar oss ej till gud ett enda steg. Vål kunna vi ej förklara naturens gåtor, men vi ämna ej, der vi ännu ej funnit någon lösning, göra ett rum för gud och dermed låta allt vara förklaradt. För hvarje ny upptäckt som göres inom naturen jagas gud allt längre förran och inom kort kommer hans verksamhet under hela evigheten att inskränkas till skapandet af universums lägsta stoff, enär upptäckterna å natu-

rens område skola visa att om en gud skapas, så vore det också allt, och der- efter lemna det hela att styra sig sjelf och utveckla sig efter bästa förmåga. — Ju längre vi hinna, ju mindre blir gud. Ju mera kunskap, desto mindre gudsdyrkan.

Hur ofta har jag ej försökt försöna gud och naturen med hvarandra? Hur ofta har ej nattens timmar förlutit under evig mellan gud och ingen gud, mellan mästaren och hans verk! Hur ofta har jag ej, då gud varit nära att segra, tyckt mig höra eländets kvidan vid dess födelse och dess förtviflade strider i lifvet. — Hvar är kärlekens gud? Nej, det kan ej finnas en gud! Han skulle ej skapat en värld full af död, en värld af lif som lever för att dödas, för att uppehålla annat lif genom sin död; han skulle ej gjort otaliga världar, alla jagande med samma mål: död och förstöring; han skulle ej hafva slungat ut detta universum i den eviga, vilda dödsdans hvart det utan rast och ro rusar åstad, liksom fans det ej tid nog att hinna förstörelsens fann.

Mina anspråk på en allvis och allsmäktigt gud äro sådana, att så länge det fins en outjemnad vidrighet i naturen jag aldrig skall tro på någon sådan gud, och en gud utan dessa egenskaper — lika litet Må de, som finna en guds allvishet och en grym naturens vilddhet harmonierande med hvarandra, falla på knä; jag hädar ej ödmjukheten, då jag höjer mitt hufvud och går rakt förbi den knäböjande, gudadyrkande människoskaran; och må man förlåta mig om ett ord eller en blick af förtro till skaparen, då jag ser män och kvinnor i denna önkliga ställning, af hvilka jag skulle vänta mig något annat; må man förlåta mig om hatets svallväggar skulle brusas öfver, då jag ser tyraniets och våldets skepnader iklädda jordiska gudskrudar med jernhänder räcka oss tiggarkrafs — i gudarnes namn.

En gammal saga om den allsmäktige guden.

Allt skrift af gud utgifven är nyttig till lärdom. 2 Tim. 3: 16.

Det fans i fortiden en stor och mäktigt gud, hvars heliga och förskräckliga namn var fruktadt och dyrkadt af tusen tusen tusen troende bekännare, och till hans stolta helgedom skänktes från hela landet, af fattig och rik, omätliga skatter, för att man skulle våga hoppas på den allsväldiges och förfärliges bevägenhet. Och generationer kommo, generationer gingo, och alla lågo i slafvisk tillbedjan och räddhåga i stoftet för den gudomlige, hvars stolta, smyckade bild tronade i orubbat majestät och lugn i den fridlysta helgedomen.

Till sist började dock hos ett litet fåtal ett växande klot försörjas mot den gudomlige tyranen, som så länge utöfvat sitt förlamande despotvalde öfver uppskrädd, förfärliga sinnen, och som genom sina legioner af snikna templetjenare utsigt slagfäst efter slagfäst. Var han då verkligen så förfärlig, denne deras fruktade gud, och så allsmäktigt att det, såsom presterna lärde, var förenadt med omvirklig död, om någon vågade trotsa honom? Och var det i själva verket någon gud alls, denna öfvermenskligt stora och omenskligt förfärliga och vedervärdiga bild, som tronade i ensamt och heligt majestät i templetets alla innersta mystiska dunkel? Så började man undra och halfhögt knorra.

Äntligen en dag stiger en oförskräckt yngling dristigt fram ur de missnöjdes lilla hop och har panna nog att öppet och offentlig utmana den allsmäktige guden och trotsa hans förskräckliga vrede. Rundt omkring den kolossala gudabilden, djupt nere vid dess fötter, lågo tusende ödmjuka, troende tillbedjare, och midt under den djupa andaktens heliga tystnad, där ynglingen fram midt för det gudomliga majestätet och lyfter i dess åsyn sitt mordiska kastspjut till höjden. Ansigtet mot ansigt med sin gud står han och mättar vapnet mot dennes bröst. Ropar så med högljud stämma, som hädiskt återskallade i helgedomens skumma hvalf:

Gud, är du verkligen vår gud, så, möt mitt slungade spjut med en åskväg, som sträcker mig liflös ned för din fot!

Han slungade ut sitt spjut; det flög blixtnast fram i den linie han riktat det och satt nästa ögonblick darande djupt inspetsadt i gudabildens bröst.

En hems, förfärligt tystnad låde sig öfver den knöbjande mängden, som i andlös skräck väntade på åskstrålen, hvilken med en tordönskrall skulle klyfva den gudlöses fräcka panna eller slita bort den starka armen från ningens förfärligt höjda axel.

Men man väntade förgäfvat. Allt förlbet stilla och lugnt som förut; och samma dödstystnad, utan minsta ljud till svar eller ringaste lifstecken från hänade och skyttade guden, rufvade öfver den förärdade rättroga mängden, den gudlösa hädaren och ogeringssammen och den splittrade gudastatyn. Endast tom tystnad. Men så förnams ett sorl af häpnad, af jubel, af segerfröjdt. Den så län-

ge bedragna mängden för upp från sina knän och kastade sig i förbittert öfver den döda gudabilden, nu död äfven för dem; och snart fans der i templet endast en stor hög af sten, grus och spillror, på den plats, der den "allsmäktige" guden tronat under så många förgångna århundradens vantro och mörker.

Följden af att lita på guds försyn.

En dag för ett dussin år sedan, ontalade en kutyrgigg landsvägsridare då han strök handen öfver de djupa skrynkorna i pannan, kom jag att passera förbi ett hus i utkanten af staden Peking i Illinois. Jag förvånades ej mycket öfver husets utseende, men så mycket mer öfver en mängd rockar, byxor och västar som hängde på ett streck. Jag var till det yttersta utblottad på kläder, och då jag såg sådana hänga der, sade jag för mig sjelf: Moses, du gamle gosse, jag har alltid rådt dig att förtro på guds försyn, och nu ser du följderna deraf. Dessa plagg äro enkom uthängda för din räddning. Gå och tag dem. Jag kröp längs efter ett staket, hoppade öfver det, och efter litet besvär utvalde jag en fullständigt drägt och begraf mig i väg med den. Nio dagar derefter blomstrade du vackraste koppor, ni någonsin sett, öfver allt på min kropp, och några bönder motade mig in i en gammal lada och öfvelemnade mig der att mitt öde. Då jag kom underfund med hvad som drabbat mig, sade jag till mig sjelf: "Moses, du gamla gosse, jag har ju alltid sagt dig att lita på försynen, och nu ser du följderna deraf."

Boston Investigator.

Gud, bibeln och dryckenskapen.

Allt skrift af gud utgifven är nyttig till lärdom. 2 Tim. 3: 16.

Jer. 25: 27, 28. Så säger herren Zeboot, Israels gud: dricken, att I varden druckne, spyh och fallen, så att I icke kunnen uppstå, för det svärd, som jag skall sända ibland eder! Och om de icke vilja motaga bigären utur din hand och dricka, så säg till dem: Så säger herren Zeboot: I måste dricka.

Ordspr. 31: 6. Gifven rusdryck är en liflömd och vin är de bedröfvade, att de må dricka och glömma bort sin nöd och icke mer komma ihåg sin vedermöda!

Ps. 104: 15. Vin fröjdar människans hjerta och gör hennes ansigte mer glänsande än olja.

1 Mos. 6: 9. Noah var en from och rättsskaffes man och förde ett gudeligt lefverne all sin tid. 1 Mos. 9: 20. Och Noah var den förste åkerbrukaren, som planterade en vingård. Och då han drack af vinet, vart han drucken och låg oskyld i sitt tält.

5 Mos. 14: 26. Och du skall gå till det rum, hvilket herren din gud har utvalt, och köpa hvad helst dig lyster, vare sig fikreatur eller får eller vin eller annan stark dryck eller hvad helst din lystnad kräver, och äta der inför herran, din guds ansigte och glädja dig, du och ditt husfolk.

1 Tim. 5: 23. Drink icke längre endast vatten; utan bruka något litet vin för din mages och dina ofta påkommade krämpors skull.

Joh. 2: 1—11 ontalar, huru Jesus vid bröllopet i Kana, när gästerna blifvit druckne (vers 10), förvandlade vatten till vin.

Ett märkligt erkännande af en kristen.

Christofer Brum, en bland nordens teologer känd personlighet höll för ett år sedan en serie föreläsningar i Upsala. I den andra af dessa, hvilken handlade om religionsfriheten, yttrade han följande, hvilket får så mycket större betydelse då en kristendomens kampsäkt det:

"Det blef tyvärr icke reformationen, som gjorde religionsfriheten idé gällande. Det var icke Jesu Kristi kyrka, som i den delen stillade mensklighetens törst. Den som gjorde det, var fritänkereiets baneförare, Voltare. För honom hade flera kristne, djupt tänkande män talat för religionsfriheten. Deras stämma hade dock icke blifvit hörd. Men Voltarie fick hela tiden att höra."

Utilistiska samfundets fjerde årskonferens,

som hölls å Stockholm den 7 augusti, beslot bland annat på doktor Knut Wick-

I det tredje och sista numret af denna flygskrift kommer hr Lenn-

Björnsterne Björnson skriver i Politiken: "Hvem skall upplysa folket om hvad vetenskapen nu lærer om bibels gamla och nya testamente, de olika delarnes ålder, tillkomst och innehåll? Vetenskapsmännen själva göra det knappast, de flesta af dem kunna det icke, till och med om de ville det. Presterna göra det ej; de flesta af dem vilja det ej, till och med om de kunde det. Hvem skall då göra det? Alla torde väl vara med om att något måste göras. Jag reste en gång tillsammans med en prest, som sade: "vi böra vänta med att upplysa människorna om bibels möjliga villfarelser, tills vetenskapen derom sagt sitt sista ord."

"Presterligt oförstånd". Under denna rubrik meddelar Öresundsposten följande upprärande skildring: Från en namngifven, pålitlig person har till redaktionen inlämnat den underdårligheten att en kyrkoherde i stiftet nyligen afvisat en gosse bland årets nattvardsgångarna, hvilken 30 gånger deltagit i nattvardsgångningen, med den påföljd att gossen blifvit sinnessjuk och sedermera afidit i hjerninflammation. Äfven en flicka, som af samma herde afvisades efter att 74 gånger ha deltagit i konfirmeringsundervisningen, har blifvit sinnessjuk.

Hvad Svenska statskyrkan kostar. Från staten eller särskilda fonder Kr. 1,000,000. Från kommunerna efter fastighet 6,500,000. Från do do fyrk 2,500,000. Från do do person 1,000,000. Tillägg genom obehöriga inkomster vid förrättningar, genom höjda markavgångssättningar, särskildt på grund af spanmalstullarna o. s. v. 1,000,000. Från Boställena 3,000,000. Summa kr. 15,000,000.

Här behöfs sannerligen en reduktion.

Den historiska kritiken har som bekant förvisat Wilhelm Tells äpple till sagoverden. Naturligtvis tyckte schweizarna ej om detta. Men nu ha själva myndigheterna i kantonen Schweiz befallt, att det Tellska bägsnittet skall för framtiden utgå ur de historiska läseböckerna.

1791 dog John Wesley, metodismens stiftare. I år ha metodisterna öfver hela världen firat hans dödsdag. I Amerika räknar metodistkyrkan bland alla sekter de flesta medlemmarne, och ensamt i Sverige fins det nu 16,000 metodister. Få män blifvo på sin tid så smådade och hänade som Wesley. När han en gång predikade, steg en man ur folket fram och kastade dy i hans mun. Mången gång var han nära att dö af hunger. Och de förste män och kvinnor, som vågade sluta sig till honom, betraktades som de dåligaste människor; de beljögos, de skymfades och misshandlades — men nu — nu ha tretio millioner metodister öfver hela jorden firat minnet af dessa föraktade, hänade förste metodister. Du, som i dag får höra alla möjliga hårda ord, derför att du vill det rätta — fall ej modet — var viss om, att det skall komma en tid, då millioner med tacksamhet skola minnas ditt mod och dina uppoffringar. Och afven om ingen känner ditt namn, var afven om det nu är mörkt och besynnerligt, fall ej modet, du är ej längre ensam. Vi äro redan tusenden.

Dr Witt Talmage, som flitigt citeras af vissa liberala tidningar, har för sitt kristliga ordsvammel en årlig inkomst af 200,000 kr. Ve eder, i riket, sade Jesus, på hvilkans namn och lidanden mr Talmage nu staplar upp sina glänsande guldhögar. Talmages hus är ett af de mest dyrbara och luxuösa inredda hus i hela New-York. Och dock antaga vi, att om den fattige timmermannen från Nazaret en kväll skulle knacka på dörren och bedja om herberge öfver natten, mr Talmage skulle hänvisa sin herre och mestare till ett af de vanliga natterbergerna.

Ockrare-moral måste man kalla den, som predikas i en ledare i ett nummer af Stockholms Missionstidning. Der uppmanas till "barmhertighet", naturligtvis aldrig till rättvisa — nå, det är ju vanligt. Men resonemangret är hela tiden den tidenliga "affärs"-moralens: var barmhertig, till det vinner du mest själv! Och slutorden lyda: "Den som gifver åt de fattige han lånar åt Herren. Och gud gör stor procent. Trettio, sextio och hundra-faldigt skall du få igen i detta lifvet och till sist evinnerligt lif."

Talar då "Missionsbladet" endast till en publik af schackrare? S. D.

Jesu lekamen och blod i tur och ordning. En trovärdig insändare meddelar Östgötan, att presten i A. socken å Wikbolandet låtit årets nattvardsbarn konfirmeras i tre afdelningar. I första afdelningen förekom blott en, men en baron, i andra afdelningen socknens tarfliga barn, och i tredje afdelningen några ytterst förnåma, bland dem prestens egen dotter, hvilken annars deltagit i de "tarfligas" lästimmar.

Ett barn med två huvuden framföddes för kort tid sedan af en ung, ogift kvinna på Stensås i Sorunda socken. Den missbildade varelsen dog genast vid födelsen. Här ser man ju tydligen, huru vist gud inträtt allt. Huru kunna fritänkarna med sådant för ögonen förneka tillvaron af en vis gud?

Förståndigt. Vid en konferens, som svenska luteranerna höll i Rockford, Illinois, föreslogs, att man skulle tacka gud för det goda, han under det flydda året gifvit. Men innan de började tacka, ville de undersöka, hvad godt han gjort dem, och efter en längre diskussion kommo de till det resultatet, att gud icke motsvarar deras förväntningar, hvarför de beslöt att icke tacka honom. Skulle manne det vara alldes ur vägen, att luteranerna i Sverige också företogo en sådan undersökning, innan de började med sitt "tack och lof".

Upsala-kvickhet: Fråga: Hvad är teologien? Svar: Ett systematiskt helt af grundtösa förmodanden. Det fins ju en guds försyn! Hvem kan tvifva på det, när man läser följande telegram: London den 19 september. En Lloydpesch från Hiogo (Japan) meddelar, att turkiska pansarskeppet "Ertrougut" gått under i öppen sjö samt att 500 man drunknat. "Tackom och lofvom herren! Herren vare tack och lof!"

5:te Mosebok, som är den äldsta af de 5 s. k. Moseböckerna är skriven 900 år efter Mose död. Hvad skulle man säga, om någon människa trodde, att Gejters historia är skriven på Olof Skötkonungens tid? Det förra är lika vanvetligt som det senare. Ett tidens tecken. I en socken intill Norrköping skulle härom dagen, berättar Östgöten, hållas ett husförhör. Pastorn kom, men för öfrigt ingen människa. Befallningsmannen på den gård der förhöret skulle egnarum beslöt då att kalla hem åtminstone gårdens folk och ringde i den vanliga "vällinglockan". Då detta skedde vid en ovanligt tid på dagen, sattes hela grannskapet i rörelse, och människor kommo från alla håll med andan i halsen, emedan de trodde att elden var lös. Men när de fingro höra, att det var fråga om husförhör, vände de genast om igen.

Religionsfanatism. En bonde i Finland vid namn Heikki Kurkele har medeltv tvenne knifstyggn i bröstet dödat sin hustru för att hjälpa henne in i himmelriket innan portarne stängdes. Sjelf förhjelptes han in å ett darhus. Skäl för Jesus Kristus! Efter invigningen af Johannes nya kyrka, förra året, hölls festmiddag på Grand hotel för erkebiskopen, de assisterande presterna m. fl., hvarvid kyrkoherden Bergman foreslog en skäl för erke-

biskopen och erkebiskopen "i ett af lifligt bifall afbrutt tal" en skäl för Jakobs och Johannes församlingar. Första skålen egnades enligt gammal häfd konungen. Borde ej ett undantag denna gång ha gjorts och det första glaslet druckits för Jesus Kristus, det andra för kejsar Konstantin, som gjorde kyrkan till en statsinrättning, och det tredje glaslet för djefvulen och helvetet, utan hvilka folket aldrig skulle kunna förnåms att bygga några kyrkor? Och först sedan dessa kyrkligt officiella skålar druckits, borde herrarne, rödda af hvad de vid högtidliga tillfällen kalla "Jesus blod", börjat hurra för kungen och hvarandra.

"Mitt ok är ljufvigt". När biskop Schéele för några år sedan installerades i sitt heliga embede, skedde det med stor ståt i Upsala domkyrka af erkebiskopen iförd mitra och kräcka, omgifven af en skara prester, likasom han klädda i messkalar, som strålade af guld och silver, och burd på framsidan ett stort kors af guldbroderi. Inför en häpnande församling tog han så till text för sitt tal Jesu ord: "Tag ditt kors upp dig och följ mig". Med de orden började han, och med de orden slutade han, i det han hörde den blivande biskopen en lika praktfull skrud som de andra med ett likadant strålände kors på framsidan som de andra. Den maktige prelaten med sina 20,000 kronor om året, omgifven af valgdöda prester alla med gyllene kors, kunde med allvarlig min städer och hänga ett guldkors på den blivande biskopen under anförande af Jesu ord: "tag ditt kors upp dig och följ mig" — de ord hvarved en gång predikades försäkelse och lidande. Ar icke detta "hädelse", så veta vi ej hvad hädelse vill säga. Man behöfver icke vara kristen för att bli upprörd öfver ett sådant uppenbart gnyket. Moody säger att det nu ej kan dröja länge, förrän Kristus kommer. Men hvarifrån skall han komma? Från himmelen? Men den är väl åtminstone bortom vinternagten. Och från de aflägsnaste stjernorna, som vi se, behöfver ljuset 40 millioner år för att komma hit till oss. Antag, att Kristus kommer med samma fart som solstrålen d. v. s. att han far 28,000 mil i sekunden, så kräfvdes väl än nu någon tid, innan han kan vara här. Ty antagligen är han ännu på väg till "himmelen", så vida han ej redan tröttnat och slagit sig ned på någon planet i stället.

Intet enda af de underverk, som ontalas i gamla eller nya testamentet, äro berättadt af ett ögonvittne. Sabbaten är visst icke påbudet af Jehovah, ty den helgades åt Moloch och Astarte, innan judarne firade den. Religion. — Kalle, har du blandat kritan i hvetemjölet? — Ja, patron. — Har du också hållt vatten i sirlapen? — Javars. — Nå, det är bra, då kan du få komma in och deltaga i aftonbönen. Jordens hela befolkning utgör nu 1,500 millioner människor. Deraf dö i medeltal, enligt nyare, noggranna beräkningar: hvarje år 60,000,000, hvarje dygn alltså 164,000, hvarje timme alltså 6,833, hvarje minut alltså 114 samt hvarje sekund alltså (i det närmast) 2. Då enligt Augsburgska bekännelsen och prestermas på-

stående, endast de blifva saliga, som "varda födda på nytt genom dopet och den helige anda", hur många millioner komma ej då ärligen till helvetet? Öfver 800,000 kannor bränvin utskeddades förra året från England till Afrika. Vi ha ej haft en aning om, att det fans så mycket missönärer i detta mörka hednaland. Kansas City Times.

På konfirmeringsdagen. En far till sin granne: — Det är så besynnerligt! Jag har inte varit i kyrkan på så många år, men jag tycker ändå att jag hört det der talet förut. Grannen: — Tst! Det är ju trosbekännelsen! Krigarens bön. Korpralen (till beväringarne): — När jag kömmendarer "bön", så ta ni allesammans af er mössan, håller den för ansigtet, räknar till 87 och sätter sedan på er mössan igen.

En filosof. Kunden: — Det är verkligen icke för tidigt, att jag får de här stoffarne, som jag bestalde för åtta dagar sedan. Gud behöfde bara sex dagar för att skapa världen. Skomakaren: — Käre herre, så blef också världen därefter. Huru många stjernor kan man se? Antalet för ögat synliga stjernor vexlar allt efter himmelens klarhet. Goda ögon kunna under gynnsamma förhållande se ungefär 6,000 stjernor strödda öfver hela himlafästet. Men af dem kunna vi på en gång aldrig se mer än en del, då hälften af himmelseren alltid befinner sig under horisonten för en åskådares öga. Kunde vi skönja en stjärna vid horisonten lika tydligt som i zenit, så skulle vi alltså en klar natt kunna se hälften af alla för ögat synliga stjernor, det vill säga ungefär 3,000. Men dunstslagen, hvilka tilltaga i tåthet ju närmare man kommer till horisonten, förminskar stjernornas ljusstyrka, så att man ej kan se på en gång mer än 2,000 stjernor på den nattliga himlen. 2,000 andra stjernor stå vidare så nära sydpolen, att de aldrig äro synliga på våra breddgrader, och af de 6,000 stjernorna är det alltså endast 4,000, som träda inom vår synkrets. Taga vi ett instrument till hjälp, så stegras stjernornas antal i omätlig grad. Medeltal en tub med endast 3 tum objektiv kan man redan varseblifva inemot 600,000 stjernor, under det att de största instrumenten i våra dagar afslöja ungefär 60 millioner stjernor för astronomens blickar.

Frågvis. Pastor Vissing i Höjen kom en dag åkande på hemväg från Vejle. I slutet af en backe åkte han om en skomakare, som han kände och halsade på. "Jag kommer uppträn", svarade skomakaren, som var en tvårvigg. — "Nå, hvad hade Vår Herre för sig?" sporde presten skämtsamt. — "Han grunnade", sa skomakaren. — "Hvad grunnade han då på?" fortfor presten. — "Jo, han grunnar på, hur det kan baras te, att det fins så många prester, utan att nå'n kommer te honom när di döer", svarade skomakaren. Det tyckte presten var för starkt och for vidare.

Mycket enkelt. Guvernanten: — Alltså, kära Anna, hvem bygger huset? — Muraren. — Bygger han det ensam? — Nej. — Hvem hjälper honom med det? — En annan murare.

"En gång till men bättre!" skriker "fanjunkaren". Nu inträffade någonting som jag fört antast endast kunna försigga på därhusen: salivationisterna kröpo ihop, blifvo röda i synen och frampressade tjtjandande ett förtärligt halleluja-vär, hvilket kom flere af åhörarne att hisla och resa sig i bänkarna. (På pipergatan hördes vid 4-tiden från Frälsningsarméns hus derstädes ett dylikt skral ända långt ner å gatan, söndagseftermiddagen den 15 mars detta år. — "Allmän förargelse"? — Det föreföll mig som skulle själva "fanjunkarna" ha fått nog; han vände sig mot åhörarne och sade half utskuldande, half förtrytsamt: "Ja, när verdens barn fröjas på synden, hvarför skulle into vi få fröjas i Jesus?" — Och galingarne bakom honom inderfolieranumlande i korus: "Ja pris ske gud!" "Halleluja!"

Men hvi skulle man låta sig förbluffa? Det för Frälsningsarmén utmärkande sterotypa "vitnandet" begynner just nu. Jag satt i lokalen vid pass fem kvartis timme, och under tiden reste sig en 10 å 12 frälsningsmänniskor för att "vitna", men trots att deras tankar och föreställningar tydligen röra sig inom de mest uppstyltade

och vidtsärfvande känslo- och fantasimråden, haspla likväl nästan alla ut sig samma fraser. Nästan alla började "vitnesbörden" så här: "Jag är glad att jag är frälst i dag! Jag är glad att jag har frälst med gud; — och så sladdrades hit och dit om "den käre, käre Jesus", "ett evigt helvete", "guds rikes herrlighet", "satans makt", "Kom fram till platformen" o. s. v., hvarpå samtliga öfveränderligen efter en 2 å 3 minuter slutade med ett "Halleluja!" eller "gud välsigne er!" — Jag kan inte alls finna att detta "vitnande" vittnar om någon som helst "andlig upplysning"; hvad det vittnar om, det är en ohjelpig tanketröghet och en betänkligt långtgående själsförnummelse. Två af de "vitnande" varierade på temat. Den ena yttrade ungefär följande dräpliga tirad: "Åra vare gud att jag är frälst! Åh, hvad jag är lycklig! Åh — det är skönt att vara frälst! Det är en stor nåd att ha fått ribsbastu utaf gud till frälsning. Ni tycker att synden är rolig, men vi tycker det här är roligt. Här är oss godt att vara — i Jesu öppna sidors. Vi äro där i verdens ögon, men det är därme som gud utvalt!" Vi bli nog också

Här var omedveten om huru han der höll på "säl hufvudet på spiken".

Hur det blir i himmelen. I Stridsropet läses: "Himmelen är till för de kristna, som ej vilja arbeta för gud här, skola tillhöra infanteriet i himmelen. De, som arbeta flitigt här, skola der tillhöra kavalleriet — de skola rida på hvita hästar. De andra få sköta hästarna och blanka skorna åt kavalleristerna.

Sinnesrubbad genom religionsgrubbel. En 20-årig flicka från en af norra Smålands församlingar har nyligen, efter flitigt åhörande af frälsningsarméns sammankomster, blifvit svårt sinnesrubbad. Flickan, som förut alltid varit normal, men af ett veck sinnelag, är nu ytterst våldsamt, samt stampar och sjunger eller rättare sagt skriker en mängd frälsnings-sånger.

Sanningen om Voltaires död. Om den store fräntänkaren Voltaires död finnas en mängd historier, uppdiktade och uppfunnna af kristna. Att ljuga till guds ära anses ej vara synd, isynnerhet när det gäller fräntänkare. Voltaire dog den 30 maj 1778. Han betraktade kristendomen som de föga aktning, att han brukade skrifa sig ut och taga sakramentet på skämt. Det är ej alldes otroligt, att han äfven gjorde detsamma på sin dödsbädd för att förskaffa sitt lik anständig begravning. Han mindes den bittra sorg och harm han erfor och att hvilken han i passionerade verser gaf uttryck, då stackars Adrienne Lecouvreur's kvarlevor vägrades ordentlig begravning, emedan hon dött utom kyrkans sköte. Som han befärade att något liknande skulle kunna vederfåas äfven honom, beslöt han att lura kyrkan. Abbé Gautier tillkallades till hans sjuksläger, och enligt Condoeot skriftade han Voltaire, som dervid skall hafva förklaradt, att han dog i den katolska religionen, uti hvilken han var född. Denna historia är visserligen allmänt trodd, men dess sanning är långt ifrån ödisputabel; ty i sin förklaring till priorn öfver Scylleries kloster, hvarst Voltaire's kvarlevor begrafades, säger abbé Gautier, att då han besökte M. de Voltaire, fann han honom "olämplig för skriftning".

Vice pastorn i St Suplice var förtretad att se sig förekomen af abbé Gautier, och som Voltaire tillhörde hans församling, fördrade han "en detaljerad trosbekännelse och ett afsvarjande af alla kätterska doktriner". Han gjorde flera ovalkomma besök hos den döende fräntänkaren i den fåfänga förhoppningen att erhålla ett fullständigt återkallande. Det sista af dessa besök beskrives som följer af Wag-nière, som var ögonvittne till tilldragselsen: "Två dagar före det sorgliga dödsfallet gick hans systerson abbé de Mignot att besöka vice pastorn i St Suplice och abbé Gautier samt forde dem till morbroders sjukrum, hvilken, då han fick höra att abbé Gautier var der, sade: "Nå väl, lemna honom mina helsningar och min tacksägelse". Abbé talade några ord till honom och bad honom vara tålig. Sedan framträdde vice pastorn i St Suplice, presenterade sig sjelf och frågade Voltaire med hög röst, om han erklände vår herre Jesu Kristi gudom? Den sjuke stötte honom ifrån sig och vidrörde dervid med sin utsträckt hand pastoras kalott, samt ropade: "I det han påtilligt vände sig å andra sidan: "Låt mig dö i fred!" Vicepastorn ansåg synbarligen sin person fläckad och sin kalott vanhelgad af filosofens vidröring, ty han låt snuskötorskan borsta sig, och gick sedan ut med abbé Gautier."

Ett ytterligare bevis för att Voltaire icke gjorde någon återkallelse ligger deruti, att biskopen af Troyes sände ett uttryckligt förbud till priorn i Stellers till att begravna kätterskarns kvarlevor. Ilbudet anlände emeller-tid för sent, och Voltaires stof fick hvila i fred till år 1791, då det en-

Medan jag stod der nere inkommo pratande två yngre, kvinnliga frälsningsoldater — (kadetter eller kapten, hvad nu voro; jag är inte bevandrad i gradbeteckningen) — och, eftersom de fortsatte samtalet, kunde jag lätt höra att ordvexlingen enkelt och konsiderationslöst rörde sig om vanlig banal kökskurtis, plus vederborande tillbedjares lekamliga företreden — "Ja, ja" — för det genom min hjerna, "under loretrens paryr fins en människa — under kyss-mig-om-du-kan-hatten fins också en människa". Det gjorde endast ett ogeomet kostligt intryck att äfven detta frälsningsnyfvernas lilla meningsbyte var — såvelsefullt. En ny bekräftelse på att vanan är halva naturen; — eller var måhända salvelsen blott ett den outrotliga "gamle Adams" omedvetna bemötande — hvad vet jag? — "Stridsrop" fläktade, "Stridsrop" såldes. — Dörarne öppnades; jag stod likväl kvar en stund, betraktande den lifliga marknad som åstadkomdes af det boohiska drafet i trycksvärta. Se, med hvilken ifver mina förnummade landsmän och landsmaninner riva fram sina fattiga tioöringar, öfverantvande dem åt den sluge engelska skräddarens hejdskar! Man blir nästan frestad att betvifva sanningen i Schopenhauers, det djupsinniga inlets ord: "Det gifves endast en med-

ludd villfarelse — den, att vi äro till för att vara lyckliga" . . .

"Gud välsigne fanjunkarna!" — Och så följde det dämpadt mumlade ur ett trettiotal strupar: "Ja, gud välsigne! gud välsigne! Halleluja!" — När jag kom in i "helgedomen" antog jag af detta utbrött att ledaren af attonens handlingar — "fanjunkarna" — blifvit på ett eller annat sätt presenterad för den närvarande publiken. Troligen var så äfven förhållandet, ty vid det jag satte mig, reste sig längst fram och midt på "platformen" en tjock, okammad och, som jag tyckte, snusig prisse med "eld och blod" på magen och en flagga bakom sig. Skepelsen i fråga började nu "i Jesu namn" patetisk orda någonting om att de skulle "höja sin fana på Zions höjder, emedan generalen och konungarnes konung ville det". Men karlen var tydligen inte vidaro anlagd för det salvelsefullt patetiska, ty när han pratat ett par minuter, fick den ursprungliga tonen maka å sig, för en, så till sägandes, mera familjärt humoristisk. Och så svamlade han en stund "ins blau hinein" om huru innerligen roligt det var i frälsningsarmén och huru gensträfviga och förblindade människorna voro, som inte

älskade Jesus och inte ville låta frälsa sig, utan hellre gonade sig med "den draf som svinen äta". Efter en fem minuter gör han ett abrupt afbrött sågande "Låt oss sjunga en sång i lilla sångboken". Och sen han läst upp första strofen, sjungade de och slå ihop händerna för hvarje stafvelse. Det dånar svärigen en stund, men så kommer ett pianissimo, hvilket tydliggöres, genom händernas slående — icke mot utan tätt förbi hvarandra. Detta hiskliga musice-rande ter sig för en nykter åhörare och betraktare som en det ötackas och äckligas inkarnation. — Oljudet per strupar och händer fortgår i allt hastigare och hastigare och hastigare tempo — urartar till ett slags infernaliskt rörande crescendo. Menniskorna på platformen erinra snart nog om tjtjandande dervischer . . . "Allmän förargelse"? — Och när det skränet är slut, vidtager ett annat. "Fanjunkarna" himlar sig och ropar i extas: "Tack, tack, käre älskade Jesus att vi få vara frälsningsoldater! Tack, tack ska du ha! Borta är för oss tårarnes dag! Må vi fröjas!" — Och vändande sig mot fonden, ropar han: "Saj halleluja." Alla som sitta på platformen skröka: "Halleluja!"

"Allmän förargelse"?

Studie från Frälsningsarmén af Victor C. Man där är, man där är vill, af drömmar verkligheter skapas; för sanning slutas frät till, då man på lögnen sig förgäpar. Gyllenborg. Jag hade satt mig före att en gång närvara vid något af Frälsningshärens beryktade möten, och så befåg jag mig en afton vid half 8-tiden till en af de många lokaler denna besattne armé besitter i hufvudstaden. Vid min ankomst voro dörarne ännu stängda, men inifrån dundrade mig till mötes en till frälsningskantilena apterad tsing-la-la-melodi, åkompanjerad af i takt med musiken utförda energiska handklappningar. Refrängen hordes ganska tydlig ut i vestibulen. Häll i och tro! Häll i och tro-o-o! Man höll på att repetera till spektaklets början.

ligt Nationalförsamlingens beslut flyttades till Pantheon i Paris.

Voltaire's sista ögonblick äro äfven skildrade af Wagner:

"Han dog omkring en kvart på tolf, midnatt, i största lugn, sedan han förut utsatt ödliga pågor.

Under sådana omständigheter, och inga andra, dog Voltaire. Han gjorde ingen återkallelse och vägrade att underskrifva en trosbekännelse.

Långt efteråt påstod prestskapet, att Voltaire dog i febrersel. Från Frankrike spred sig denna främra lögnhistoria till England.

Vi tro ej på himmelns heliga stad, Det nya Jerusalem, Säg, hafven I sett den, I prestar, hvad?

Med namnan lockar man litet barn Att vara lydigt och snällt.

Barnkammarägor och kristligt skrook Ej passar för vuxna män.

Det här är just inga fina ord, Men sanning skall sjungas ut.

Arbeta och bed och försaka och lid! Så manen I, prostor, oss.

Och rätt och sanning vår lösen är, Och det är prestögnen evig död!

Då presterna strödas tillverka sådana eländiga historier, måste de sannerligen vara i stort trångmål.

Våra läsare torde således till fullo inse, att Voltaire hvarken återkallade något eller dog under yrsel.

Kristendom. Är detta samhälle kristet, sig Du helige, fromme prelat!

Är detta samhälle kristet, sig Du helige, fromme prelat!

Är detta samhälle kristet, sig Du helige, fromme prelat!

Är detta samhälle kristet, sig Du helige, fromme prelat!

Är detta samhälle kristet, sig Du helige, fromme prelat!

Är detta samhälle kristet, sig Du helige, fromme prelat!

Är detta samhälle kristet, sig Du helige, fromme prelat!

Är detta samhälle kristet, sig Du helige, fromme prelat!

Är detta samhälle kristet, sig Du helige, fromme prelat!

Är detta samhälle kristet, sig Du helige, fromme prelat!

Är detta samhälle kristet, sig Du helige, fromme prelat!

Är detta samhälle kristet, sig Du helige, fromme prelat!

Är detta samhälle kristet, sig Du helige, fromme prelat!

Är detta samhälle kristet, sig Du helige, fromme prelat!

Är detta samhälle kristet, sig Du helige, fromme prelat!

Är detta samhälle kristet, sig Du helige, fromme prelat!

Är detta samhälle kristet, sig Du helige, fromme prelat!

Är detta samhälle kristet, sig Du helige, fromme prelat!

Är detta samhälle kristet, sig Du helige, fromme prelat!

Är detta samhälle kristet, sig Du helige, fromme prelat!

Han som ville sluta ut sin fann Ett folk, och höll sanningen fram.

Han som ville sluta ut sin fann Ett folk, och höll sanningen fram.

Han som ville sluta ut sin fann Ett folk, och höll sanningen fram.

Han som ville sluta ut sin fann Ett folk, och höll sanningen fram.

Han som ville sluta ut sin fann Ett folk, och höll sanningen fram.

Han som ville sluta ut sin fann Ett folk, och höll sanningen fram.

Han som ville sluta ut sin fann Ett folk, och höll sanningen fram.

Han som ville sluta ut sin fann Ett folk, och höll sanningen fram.

Han som ville sluta ut sin fann Ett folk, och höll sanningen fram.

Han som ville sluta ut sin fann Ett folk, och höll sanningen fram.

Han som ville sluta ut sin fann Ett folk, och höll sanningen fram.

Han som ville sluta ut sin fann Ett folk, och höll sanningen fram.

Han som ville sluta ut sin fann Ett folk, och höll sanningen fram.

Han som ville sluta ut sin fann Ett folk, och höll sanningen fram.

Han som ville sluta ut sin fann Ett folk, och höll sanningen fram.

Han som ville sluta ut sin fann Ett folk, och höll sanningen fram.

Han som ville sluta ut sin fann Ett folk, och höll sanningen fram.

Han som ville sluta ut sin fann Ett folk, och höll sanningen fram.

Han som ville sluta ut sin fann Ett folk, och höll sanningen fram.

Han som ville sluta ut sin fann Ett folk, och höll sanningen fram.

Han som ville sluta ut sin fann Ett folk, och höll sanningen fram.

Han som ville sluta ut sin fann Ett folk, och höll sanningen fram.

Han som ville sluta ut sin fann Ett folk, och höll sanningen fram.

Han som ville sluta ut sin fann Ett folk, och höll sanningen fram.

Han som ville sluta ut sin fann Ett folk, och höll sanningen fram.

Han som ville sluta ut sin fann Ett folk, och höll sanningen fram.

Han som ville sluta ut sin fann Ett folk, och höll sanningen fram.

Han som ville sluta ut sin fann Ett folk, och höll sanningen fram.

Han som ville sluta ut sin fann Ett folk, och höll sanningen fram.

Han som ville sluta ut sin fann Ett folk, och höll sanningen fram.

Han som ville sluta ut sin fann Ett folk, och höll sanningen fram.

Han som ville sluta ut sin fann Ett folk, och höll sanningen fram.

Han som ville sluta ut sin fann Ett folk, och höll sanningen fram.

Han som ville sluta ut sin fann Ett folk, och höll sanningen fram.

Han som ville sluta ut sin fann Ett folk, och höll sanningen fram.

Finns det någon som vill ha en returbiljett — från helvetet?

Öfverste Ingersoll berättade en ryrolig historia vid senaste Lotus-klubbens middag. Här är den:

"Jag har en vän" sade den genialiske Bob, "hvilken drömde att han dog och kom till himmelen.

Han kom till den mest förjusande plats, och då han inträdde, blef han förvånad att finna det i alla afseenden charmant.

Han kom till den mest förjusande plats, och då han inträdde, blef han förvånad att finna det i alla afseenden charmant.

Han kom till den mest förjusande plats, och då han inträdde, blef han förvånad att finna det i alla afseenden charmant.

Han kom till den mest förjusande plats, och då han inträdde, blef han förvånad att finna det i alla afseenden charmant.

Han kom till den mest förjusande plats, och då han inträdde, blef han förvånad att finna det i alla afseenden charmant.

Han kom till den mest förjusande plats, och då han inträdde, blef han förvånad att finna det i alla afseenden charmant.

Han kom till den mest förjusande plats, och då han inträdde, blef han förvånad att finna det i alla afseenden charmant.

Han kom till den mest förjusande plats, och då han inträdde, blef han förvånad att finna det i alla afseenden charmant.

Han kom till den mest förjusande plats, och då han inträdde, blef han förvånad att finna det i alla afseenden charmant.

Han kom till den mest förjusande plats, och då han inträdde, blef han förvånad att finna det i alla afseenden charmant.

Han kom till den mest förjusande plats, och då han inträdde, blef han förvånad att finna det i alla afseenden charmant.

Han kom till den mest förjusande plats, och då han inträdde, blef han förvånad att finna det i alla afseenden charmant.

Han kom till den mest förjusande plats, och då han inträdde, blef han förvånad att finna det i alla afseenden charmant.

Han kom till den mest förjusande plats, och då han inträdde, blef han förvånad att finna det i alla afseenden charmant.

Han kom till den mest förjusande plats, och då han inträdde, blef han förvånad att finna det i alla afseenden charmant.

Han kom till den mest förjusande plats, och då han inträdde, blef han förvånad att finna det i alla afseenden charmant.

Han kom till den mest förjusande plats, och då han inträdde, blef han förvånad att finna det i alla afseenden charmant.

Han kom till den mest förjusande plats, och då han inträdde, blef han förvånad att finna det i alla afseenden charmant.

Han kom till den mest förjusande plats, och då han inträdde, blef han förvånad att finna det i alla afseenden charmant.

Han kom till den mest förjusande plats, och då han inträdde, blef han förvånad att finna det i alla afseenden charmant.

Han kom till den mest förjusande plats, och då han inträdde, blef han förvånad att finna det i alla afseenden charmant.

Han kom till den mest förjusande plats, och då han inträdde, blef han förvånad att finna det i alla afseenden charmant.

Han kom till den mest förjusande plats, och då han inträdde, blef han förvånad att finna det i alla afseenden charmant.

Han kom till den mest förjusande plats, och då han inträdde, blef han förvånad att finna det i alla afseenden charmant.

Han kom till den mest förjusande plats, och då han inträdde, blef han förvånad att finna det i alla afseenden charmant.

Han kom till den mest förjusande plats, och då han inträdde, blef han förvånad att finna det i alla afseenden charmant.

Han kom till den mest förjusande plats, och då han inträdde, blef han förvånad att finna det i alla afseenden charmant.

Han kom till den mest förjusande plats, och då han inträdde, blef han förvånad att finna det i alla afseenden charmant.

Han kom till den mest förjusande plats, och då han inträdde, blef han förvånad att finna det i alla afseenden charmant.

Han kom till den mest förjusande plats, och då han inträdde, blef han förvånad att finna det i alla afseenden charmant.

Han kom till den mest förjusande plats, och då han inträdde, blef han förvånad att finna det i alla afseenden charmant.

Han kom till den mest förjusande plats, och då han inträdde, blef han förvånad att finna det i alla afseenden charmant.

här någon, som ännu icke är det, så hoppas jag, att han skall bli det, innan han i dag lennar salen.

I morgon skall jag tala på ett annat ställe. Här skall jag derför blott tala om, hvad som kan frälsa eder.

Ni har utträtt mycket, sedan jag såg eder sist, men icke allt. Ni borde piskas blodiga, emedan ni icke gjort mer, men gud har ännu medlidande med er.

Ni hade förtjent att stekas lefvande och uppåt af djervulen (rörelse), men liten på guds barmhertighet.

Första gången, jag var här, tyckte jag om er, men nu beror det på hvad ni gjort.

Jag älskar den som älskar mig, och hatar den som hatar mig.

Om ni sätta värde på att få leva tillsammans med mig, när ni komma till himmelen, så arbetar natt och dag på att bli mina soldater i frälsningsarmén.

Knappt är det derpå följande föredraget slutadt, förrän den af hetta och trängsel uttandade församlingen sjunker hän i stilla bön.

Den dock plötsligt med förnyad styrka far upp och stämmer in i en sång, som mellan tamburin och larmande klarinetter ljuder som ett tusenstämmigt vildt skri.

Generalen, som på tribunen fäktar vildt med armarna, är dirigent i denna vanvettiga konsert; alla ögon lysa, ansigtsdragen styfna, frägnad står ut af munnen på flickorna och käringarna.

När man skådar ut öfver den af os och svettånga mättade låga salen, är det en vederstygglig syn.

Barndopet. En gammal, god historia. Prosten X, en mycket världslig herre, Trots sitt embete, det andeliga, Vredgas lätt, kan då omöjligt tåla, Brister ut och svär och ryter värre.

Nu sin middag han som bäst fördör. Mer än vanligt riklig var dinöen — Och med julva drömmar sig fröjörer, Slumrande på mjuka kanapéer.

Som en måne full och blank han skinner, Smord af helan, halvan, fina viner, Derpå kaffe med ävce och sedan En havanna — och shan slumrar rodan.

Och han ligger dor så rörd och fager, Långa, sköna timmerstockar drager, Då med ens han obehagligt störes — Af prostianen lätt hans arm beröres.

"Kära gubb, vakt! Ä du galen? Det står folk och väntar uti salen. Medan du i ro din middag ätit, Dopförelserna du visst förgätt."

"Styk och dra så långt som vägen häcker! Skriker prosten och sig sömnig sträcker. "Kan man ej i fred sin lur få göra? Bed dem käpptrött blott ä fanders draga!"

"Nej, men hör nu, kära gubbe lilla, Stig nu upp blott och din vrede stilla! Du ju sjelf med dem i dag stämt möte, Att ta barnet upp i kyrkans sköte."

Upp far prosten, utom sig af vrede, Af ett hejdlöst raseri botagen, Hoppar, som besatt utaf den lode, Ryoker hastigt till sig kappan, kragen.

Sprattlar, som af en tarantel stungen, I sin uniform — han måste ha'en — Ryter som ett vilddjur: "Jag hit ingen, Skå jag döpa'n, så att fan ska ta'en?"

Observera! Enligt lag står det föräldrar fritt att låta sina barn förbli odöpta. Ingen bör derför döpa sina barn.

Konfirmation är en fullkomligt frivillig sak, hvarför det måste anses klanderwärdt att utan tro på kyrkans lära låta konfirmera sig.

Nattvardsgång är alls icke i lag påbudnen, således ej heller behöflig för utövande af flyttningsbetyg eller lysning.

Borgerlig vigsel kan fås om endera eller båda kontrahenterna ej blifvit döpte eller ej konfirmerats eller icke tillhöra statskyrkan.

Begrafning kan, om den aflidnes närmaste anhörig bestämmer det, ske utan presterligt biträde.

Något allvar att begagna sig af dessa rättigheter blir det dock aldrig förrän förnufts och sanningens män och kvinnor öfver hela landet sluta sig tillsammans till en stark och ege organisation med fast beslut att ej ge gudi och kyrkan mer än dem enligt lag tillkommer.

Tillkännagifvande. Tillfölje af försenad sändning från Stockholm af Ingersoll och Bellarys porträtt, måste vi i sista stund utbyrta deras biografier och uppskjuta dem till ett följande nummer, ifall detta nummer skall hinna utkomma på lördagen.

Prenumerera på Fritänkaren.

Fritänkarens motto är: "Den högsta möjliga lyckan är att skolen förstå sanningen och sanningen skall göra eder fria."

Fritänkarens redaktör är Viktor E. Lennstrand. Fritänkaren är den enda svenska tidning, som oförskräckt angriper kristendomens vidskepelse, den religiösa fanatismen och missionsverksamheten samt lennar meddelanden om utländets fritänkareförelser.

Fritänkaren utkommer 1ste och 15de i hvarje månad. Pris endast 2 kr. pr 1/2, 60 öre pr 1/4, år. Fritänkaren har stort 8-sidigt format, är tryckt på fint papper och ej sällan illustrerad med porträtt af framstående fritänkare.

OBS! Det mesta af hvad som står i detta nummer af Tänk sjelf! har förut stått i Fritänkaren. Den som önskar läsa mera af detta slag skynde sig derför och prenumerera på Fritänkaren!

"Fritänkaren är redigerad med stor talang och innehåller flera ovanligt goda uppsatser." (Folkets Tidning.) "Presterna böra framför andra läsa Fritänkaren för att se och bemöta hvad som mot kristendomen framträder i tiden och att de ej för sent i förnimelse af följderne deraf må få kännedom derom"

"Den förtjenstfullt redigerade och upplysande tidskriften tillvinner sig allt lifligare uppmärksamhet och kan derför glädja sig åt det större spridning." Fäderslandet. "Vi hoppas att våra svenska vänner skola skynda att prenumerera på Fritänkaren, som är både kvick och allvarlig." Boston Investigator.

Prenumerera derför med första och uppmåna äfven andra att prenumerera!

I Lund och flestades användbara brukade Skolböcker, Lexika m. fl. till salu för billiga priser uti J. A. Sjöbloms Antiquariska Bokhandel, Bantorget 3. Lund. Bantorget 3. OBS! Roman-Länbibliotek i samma lokal. (G. T. A. 5485 X 1)

Utilistiska samfundet i Skåne och Blekinge. Malmö-afdelningen sammanträdde Söndagen den 30 Aug. i Majorstugan 19 efter hr Lennstrands föredrag kl. 5 e. m.

Helsingborgs-afdelningen sammanträdde efter hr Lennstrands föredrag Måndagen den 31 Aug. i godtemplarsalen.

Gammeltorps afdelning sammanträdde Söndagen den 6 Sept. kl. 10 f. m. hos Per Svenson.

Marsvinholms afdelning sammanträdde Söndagen den 13 Sept. kl. 2 hos Salomon Hanson, Getsholmen.

Viktor E. Lennstrand håller föredrag: Söndagen den 30 Aug. kl. 11 f. m. i Lund och kl. 5 e. m. i Malmö. Måndagen den 31 Aug. kl. 8 e. m. i Helsingborg.

Tisdagen den 1 Sept. kl. 8 e. m. i Kristianstad. Onsdagen den 2 Sept. kl. 8 e. m. i Ystad. Fredagen den 4 Sept. i Stockholm. Lördagen den 5 Sept. i Avesta. Söndagen den 6 Sept. vid Horndal.

Onsdagen den 9 Sept. är hr Lennstrand åter nere i södra Sverige för att hålla föredrag i Landskrona, Ronneby m. fl. ställen och bilda afdelningar af det utilistiska samfundet.

Adressen under hela tiden blir Helsingborg poste restante. A de ställen man önskar föredrag må man derom skriva i tid. Brev, som ej blifvit besvarade, skola besvaras så fort det blir bestämdt när föredrag kan hållas.

Lösnummer at Tänk sjelf! finnas i Helsingborg hos Gummessons Tidningsexpedition, Borgströms cigarrhandel, Arbetets expedition och Urmakare Ljungqvist; i Malmö i Gamla tidningskontoret och allmänna tidningskontoret, Enggelbrektsgratan; i Kristianstad i C. A. Eklunds cigarraffär; i Ystad hos Svarfaren J. W. Tönnesen; i Gammelstorp och Ysane hos Aug. Joh. Löngqvist; i Hörby hos J. Göransson.

I kommission: Tre religionsfilosofiska afhandlingar af John Stuart Mill. Öfvers. af dr. Hjalmar Öhrwall. 1: 50 De Scruela frågorna af dr. Knut Wicksell. 1: — Föredrag af dr. Knut Wicksell hållna under vintern 1885—87 1) Om Prostitutions, häft. I. — 75 2) Om folkförökningen i Sverige, häft. II. — 75

Helsingborg 1891, Skånes Allohandlas boktryckeri.

Barnkammarägor och kristligt skrook Ej passar för vuxna män. Slätt kan du behålla, du svart-rock Att roa dig sjelf med; men Vi vilja dricka ur sanningens brunn Och stjåla en astralkan Från kruskapstrådet; håll du din mun Vi tro ej på — eller —

Det här är just inga fina ord, Men sanning skall sjungas ut. Och skonehelig lögn en gång på vår jord Skall bringas på skam till slut, Och hvarjo människas pligt det är Att vara ärlig och sann.

Arbeta och bed och försaka och lid! Så manen I, prostor, oss. Men här skall organiseras till strid, Med prestegottent skall slå. Och man skall försöka dra gularne ned Ufrån deras högda olymp, Och på kruskapens rika, fruktbringande träd Skall anbringas sanningens ymp.

Och rätt och sanning vår lösen är, Och det är prestögnen evig död! Och den som livets lidande tar I fattigdom, armod och nöd, För honom alltid vårt brödrärbund Ett klappande hjerta har, Vi bygga på sanningens fasta grund, Ej på tro men på tanko klar.

Är detta samhälle kristligt, då Äj djefarne kristna med. Se, hur de store utösa de små På gammal kristlig sed! De fattiga trampas, de mäktige yfs, Se trildrom, se öfvermod! Med katsekons folket hys, Men snart kommer syndens flod!

Bort kristlig humbug och galenskap Och lemna ät sanningen rum! Bort detta kristliga »bröderskap» Och dess evangelium! Ty för ett annat vårt hjerta slår, Som kan upplyselse nå, Som inte i luftiga dimmor består Och hägrar i himmelns blå.

Per Lindahl.

Kyrkoherden Per Nymanson om tidingen Fritänkaren. I nyaste Kristianstadsbladet för den 1 okt. 1890 står införd en uppsats af kyrkoherden Per Nymanson under rubrik: "Är kristendomen makt eller vanmakt", i hvilken artikel han söker visa, att kristendomen är en segrande makt o. s. v. Början är emellertid det bästa i hela uppsatsen och lyder:

Nyigen hade jag besök af en prest vid en officiel förtäring. Bland andra tidingar för dagen, på hvilka mannens blickar föllo, var äfven nr 13 af "Fritänkaren", och pekande på uppsatsen med rubrik "organisation mot kristendomen" sade jag till honom: läs den, så får du se hvad som rör sig i tiden. Men han kastade tidingen ifrån sig, synbarligen upprörd och förklarade, att han icke ville läsa den. Jag sade honom då, att presterna böra framför andra läsa den tidingen för att se och bemöta hvad som mot kristendomen framträder i tiden, att de ej föraent i förnimelse af följderne deraf må få kännedom derom.

Det jag sade till denna prest önska-de jag, om jag kunde, säga till alla. Ty den tiden är förbi då fogden, läns-mannen och fiskalen skulle skydda kyrkan. Vilja nu presterna icke framträdla till kristendomens försvar, skola de få erfara, att inom fåt decenier är af den ungdom, som presterna gjort religions-ligtigt genom torra katekeslexor och omsälda dogmer, ett kraftigt organiseradt parti, offentligt framträdande mot kristendomen. Ty man skall icke begära, att den som fått asmak för religion skall genomtränga dogmskalet och uppsöka kännan i kristendomen. Lemnad af tidsandans ledning, skall han bort-kasta både skal och kärna. Ett lämp-ligt allmänkristligt organ till kristen-domens försvar blir snart af nöden.

Hur "general" Booth predikar. Den danska tidingen Politiken meddelar följande utdrag ur ett af Booths föredrag:

"Jag antager, sade hr Booth, att Ni äro soldater allesammans. Finns ni ska vi skiljas åt, men först ska löjtmant Svarfvelström" (havad han beto mins jag inte) "nedkalla guds välsignelse öfver oss.

Och löjtmant Svarfvelström "nedkallade" en blandning af "guds välsignelse och svafvel öfver oss". Och jag gick ut från denna andliga fylla och villa, nöjd med att åtminstone slippa "kopparslagarne".

Från teologernas diskussioner. Vid en diskussion om dopet, som för några år sedan hölls i teologiska föreningen i Upsala, ventilerades särskildt den frågan, huruvida barnet vid dopelsen kan uppfatta och förstå den sakramentets nåd, som det blir delaktigt utaf. Man tillade i att framdraga skäl och bevis för att så naturligtvis är förhållandet. Men priset för aftonen togs enligt allas tanke af den medlem som för frågans besvarande had att få hänvisa till berättelsen om Marias besök hos Elisabeth, Johannes döparens moder; att vid det Maria helsade henne "spratt barnet till af glädje i hennes lif". Om detta barn, som ännu låg i moderlivet, kunde uppfatta Marias hälsning, hur mycket mera skall icke ett nyöfdt barn kunna förstå hvad presten vid dopelsen uttalar öfver detsamma!

Och mot ett så slående bevis kunde ju intet invändas!

fredaste af djefvulen, men vår älska-de Jesus hjälper oss att segra. I förra veckan frestades jag af djefvulen fem gånger — fem gånger! — men jag vände mig till min sote Jesus, och jag segrade alla fem gångerna. Ja, gud är nådig. Jag är glad att jag är frälst i dag. Gud välsigne er! Hal-leluja!

Den andra, en ung blek flicka längst i bakgrunden, med en vanpyrdande kyss-mig-etc. på hufvudet, reste sig blygt och yttrade med försagd, knappast hörbar röst:

"Jag är glad att jag kom till Jesu i mina unga år. Det är så skönt ibland. — Det har varit så svårt för mig förut . . . Jag vet inte, men jag tror det är bättre nu . . . Gud välsigne er!" — Och så satte hon sig gråtfärdig.

Stackars barn! hon föreföll som den enda uppriktiga i hela den skrällande hopen på plattformen . . .

Mellan samtliga "vittnesbörden" sjöng man och förde o ljud med händerna — ett o ljud som blef allt mera exalteradt ju längre det led på tiden; man ville taga så noga vara på och göra sig så fullständigt till godo "den dyr